

Onopvallend moment

‘De afgestompte geest vindt alles vanzelfsprekend,’ schrijft de Duitse filosoof Josef Pieper. ‘Maar wat is er nu werkelijk vanzelfsprekend? Is het bijvoorbeeld vanzelfsprekend dat wij bestaan? Is het vanzelfsprekend dat wij de mogelijkheid hebben om te zien?’ Iemand die gevangen is in het alledaagse is niet in staat zulke vragen te stellen. Dat komt omdat het hem niet lukt de onmiddellijke levensbehoeften voor even te vergeten. Dat is nu juist kenmerkend voor wie zich kan verwonderen, dat hij dat wel kan: zich verbazen over wat vanzelfsprekend lijkt te zijn. Er vragen bij stellen.

Elk moment, elke ervaring, hoe onopvallend ook, leent zich voor deze verwondering en reflectie. De filosofische verwondering, zegt Pieper, ontstaat niet naar aanleiding van het ‘niet eerder vertoonde’, het abnormale en sensationele. Zij die het ongewone nodig hebben om zich te verwonderen, geven er blijk van het vermogen te hebben verloren om filosofische vragen te stellen. ‘De behoefte aan sensatie, zelfs wanneer die schuil gaat achter het masker van de bohémien, is een onmiskenbaar teken voor het verlies van het vermogen om zich werkelijk te verwonderen.’

Hier is een oefening in verwondering voor een kleine groep. Het is een vingeroefening voor de pen en voor de geest, en een interessante manier om nieuwe, onvermoede manieren van kijken te vinden.

1. Denk na over een onopvallend moment dat je meemaakte, vandaag of gisteren. Denk bijvoorbeeld aan: het niet kunnen vinden van je fietssleutel, het strepen zetten in een studieboek, het twijfelen bij de herinrichting van woonkamer, een ongemakkelijke ontmoeting
2. Welke drie vragen duiken er bij je op als je deze situatie voor ogen hebt?
3. Spreek met elkaar over deze vragen. Welke nieuwe of aangescherpte vragen duiken op?
4. Wat is naar jouw idee de meest interessante vraag?
5. Neem die vraag als uitgangspunt en schrijf naar aanleiding daarvan een korte bespiegeling. Neem hierin kort het voorval op en de vraag die je stelt. Maak er in je bespiegeling een algemene vraagstelling van, één die waarschijnlijk herkenbaar is voor veel mensen.
6. Lees elkaar de bespiegelingen voor.
7. Kies van een ander zijn of haar bespiegeling en reageer daarop met een korte brief waarin je je eigen verwondering en gedachten verwerkt.

8. Lees elkaar de brieven voor.

Literatuur: Josef Pieper, *Rust en beschaving*. Uitgeverij Aspekt, Soesterberg, 2003. Anton Tsjechov: *Verzamelde verhalen*, dl. 1 – 5 [1880 – 1903]. Amsterdam, Van Oorschot, 2005 – 2008. Tsjechov is een meester in het zó beschrijven van onopvallende, kleine gebeurtenissen of situaties dat er mooie doorkijkjes ontstaan op de ‘menselijke conditie’.